

In gesprek met een echte Reuselse

Door Thijs van der Zanden

Vruuger op school deed ik het liefste handwerken. In taal en rekenen was ik niet zo goed. Wat ik geleerd had kon ik niet zo goed onthouwen. Ik was bang dat ik het 's anderendaags weer vergeten was. Op school durfde ik ook nooit veul te zeggen. Later toen ik naar de fabriek ging heb ik dé wel goed gemôkt. Vanaf toen ben ik niet op m'n mundje gevallen en niet mér bang um vur men mening uit te komme.

Anna van Herk-Lauwers voor haar aanleunwoning aan de Korenbocht. Januari 2001.

Geheel rechts Anna Lauwers aan de hand van haar oom Jan Buytels tijdens Reusel kermis 1935. Op de achtergrond vader Prinsen Girt waaraan te zien is dat de kermis niet aan hem is voorbij gegaan.

Aan het woord is de 72-jarige Anna van Herk-Lauwers, een dochter van Prinsen Girt en Jana van Sieme Hoek.

Kinderjaren

Onze pa had een boerderij aan de Kattenbos. Hij heeft samen met ons moeder, zoals alle boeren vroeger, heel hard moeten werken om de kost te verdienen voor zijn zeven kénders. We hadden een boerderij mee ruim 15 koeien. Onze grond lag voor het grootste deel in 't Beleven en bij 't Zwartven. Bij ons thuis waren er drie kénders die ouder waren dan ik en drie kénders die jonger waren. Ons Lies, onze Piet en ons Miet zijn de oudste kénders en ons Nel, onze Sieme en onze Harrie de jongste.

Volgens onze pa heeft het niet veel gescheeld of ik was er niet meer geweest. Toen ik nog

maar 2 jaar was heb ik de *lááchende* stuipen gekregen. Het was zo erg dat ze dachten dat ik het niet zou halen. Onze pa heeft nog dikwijls gezegd dat ik genezen ben omdat Jan Heinen *unne juin* onder mijn neus had gehouden waarna ik weer opknapte. Ons Nel heeft *vruuger* ook de stuipen gehad maar die had de *schroowende* stuipen. Ze hebben wel eens tegen me gezegd: "*Anna gé láácht zo veul omdé gé vruuger de lááchende stuipen het gehad*".

Schooltijd

Op school waren de nonnen erg streng. Misschien waren ze voor mij wel extra streng omdat ik niet zo goed kon leren. Naar de handwerklessen van juffrouw Coppens ging ik mee plezier. Het was een *goei juf*. Op school mocht ik voor haar huishouden sokken stoppen omdat ik dat volgens haar zo goed kon. Daar was ik heel vereerd mee. De rapportpunten die ik op school haalde, dat was heel andere koek. Als we een rapport hadden gekregen gooide ik dat thuis op de

tafel en ging dan vlug in de schuur zitten afwachten. Waarom ik dat deed weet ik niet meer. Onze pa vond het niet zo erg dat ik niet goed kon leren. Hij zei dat dit kwam omdat ik op zo'n jonge leeftijd de stuipen had gehad. Onze pa hielp mij altijd met het overhoren van de catechismuslessen. Het kwam dikwijls voor dat ik bij onze pa de catechismus vlot van buiten kon opzeggen maar, op school bij de nonnen alles weer vergeten was.

Naar de *méskesschool* gingen we samen met de kénders van de Wieper, Prinsen Driekske, Prinsen Toontje en Prinsen Brouwer. "Ja," vertelt Anna: *"Er woonde veul prinsenkénders aan de Kattenbos maar blauw bloed heb ik nooit gezien"*. We liepen mee z'n allen naar school vanuit de Kattenbos door 't *pedje* dat langs onze boerderij liep naar de Voort. We kwamen dan in de Voort bij Jan Heinen uit en gingen daar verder door de Schoolstraat, langs het fraterklooster en het nonnenklooster. Ik weet nog goed dat ons Nel de Eerste Communie vierde. Samen met ons Nel ging ik naar ons tante Mie Vosters op het Weijereind om haar communiekleren te laten zien. Op weg naar huis, toen we bijna thuis waren viel ons Nel bij Helmus Faes in een sloot met mooswater. We waren daar met de armen in elkaar kringetje aan het draaien geweest en voor we het wisten lag ons Nel

Prinsen Girt en Jana van Sieme Hoek in 1947.

met haar communiekleren in de moos.

Dat was heel erg want ze moest nog met die kleren aan naar 't Lof.

Ons tante Mie Vosters was een heel *goei mins*. Op zondag, als ze naar de kerk ging, zag ze ons moeder altijd. Ze bracht dan appels en appelsienen mee die thuis door ons moeder gedeeld werden.

Bij ons in de Kattenbos was er altijd werk aan de winkel. Tijdens mijn lagere schooltijd hielp ik ons moeder dikwijls met naai- en verstelwerk omdat ik dat goed kon. Ons moeder was een lief mens, ze werkte hard en

Prinsen Girt en Jana van Sieme Hoek temidden van hun 7 kinderen.

Boven v.l.n.r: Anna, Miet, Lies en Nel.

Onder v.l.n.r: Sieme, Piet en Harrie.

Deze collage-foto is omstreeks 1950 gemaakt.

De kleine Piet van Herk zittend op de kiosk van Reusel omstreeks 1927.

mopperde nooit, vertelt Anna. Spelen en vertier, stelde voor ons *méskes* uit de Kattenbos, vroeger niet veel voor. Met knikkeren en touwtjespringen wanneer we van school naar huis liepen, hadden we het wel gehad.

Piet van Herk en Anna Lauwers tijdens hun huwelijksdag op 19 november 1952.

Jonge jaren

In de oorlog zijn we thuis niets tekort gekomen. Omdat we een boerderij hadden was er altijd genoeg te eten. Op het einde van

de oorlog zijn we tijdens de bevrijdingsdagen wel bang geweest. Bij onze boerderij had onze pa met de *gebuur* een grote schuilkelder gemaakt. Toen het er in het dorp *spiende* zijn we met z'n allen in de schuilkelder gekropen en zijn daar dagen in blijven wonen. Ook de gezinnen van Hoffe Marte en Prinsen Driekske zijn bij ons in de schuilkelder gekomen. We zaten daar als in een potje mee pieren tegen elkaar ondertussen rozenhoedjes biddend in de hoop dat het maar goed af zou lopen. De boerderij van ons kreeg verschillende voltreffers van granaten. Het dak was helemaal kapot: "*We konden met pérd en woagen dur 't dak naar binnen rijden*", weet Anna zich te herinneren.

Gaan werken

Vlak na de oorlog kwam de Wieper bij ons thuis vertellen dat sigarenfabrikant Aida werkvolk nodig had. Hoewel ik daar niet blij mee was en liever gehad had dat ons Lies bij d'n Aida was begonnen, ben ik daar op 16-jarige leeftijd heengegaan. Elke dag ging ik daar te voet naar toe. Een fiets heb ik voor mijn trouwen nooit gehad. Samen met een aantal andere meiden moesten we daar ondermeer sigaren en omblad sorteren. De meiden die ik nog kan herinneren zijn Cor Spekmuis, Berta Bel, Berta Geurtjens, Jana Toort, Lies Lauwers en Zefa, Dien en Trees Schoor. Daar bij d'n Aida heb ik geleerd van mij af te praten en heb dat later ook nooit meer afgeleerd.

Wotje van Gompel moest de meiden bij d'n Aida in het gareel houden. Hij was heel streng maar moest dat wel zijn, want wij waren geen lieverdjes. Als we te laat kwamen moesten we voor straf een uur naar huis. Ik was het niet altijd mee Wotje eens. Op een keer kwam ik samen met hem net iets te laat bij d'n Aida aan. Wotje zei tegen mij: "Schiet op Anna want daar komen de meiden van Schoren aan en die stuur ik een uur naar huis". Tegen Wotje heb ik toen gezegd: "En wij dan, wij zijn toch ook te laat!" Toen kon hij alleen maar beslissen dat zij ook naar binnen mochten. "*Ja, ja, voor de meiden van Schoren was Wotje een venijntje*", weet Anna nog. Vooral in de zomermaanden moest Anna na haar werkdag bij d'n Aida helpen op het land. Na vlug thuis wat gegeten te hebben ging het dan weer te voet naar 't Beleven of elders om

te helpen. Diegenen die daar al waren riepen dan: "*Daar hedde unne verse, nou zal het wel opschieten*". Anna riep dan: "*Wat denkte gij dan wel wá ik d'n hele dag bij d'n Aida heb gedon?*".

Eigen gezin

In de tijd dat Anna Lauwers bij d'n Aida werkte, werkte daar ook Piet van Herk, van Hollandse Sjo. Bovendien was Piet kameraad met Piet Lauwers de broer van Anna. Regelmatig kwam Piet van Hollandse Sjo op de boerderij van Prinsen Girt om daar te kaarten. Zo kon het gebeuren dat Piet een oogje liet vallen op Anna. Tijdens de jaarlijkse vee-fokdag van 1948, die bij Gustje van Dooren werd gehouden, is de liefde tussen Piet van Hollandse Sjo en Anna van Prinsen Girt ontsproten. In datzelfde jaar was het, tijdens Reusel kermis, veel later geworden dan Anna gewend was en door vader Prinsen Girt was toegestaan. Het verliefde stel was nog bij Jan Heinen naar de koffie geweest. Omdat tante Lieske van Jan Heinen tegen Anna had gezegd dat het mee Reusel kermis wel wat later mocht worden en vrijer Piet had verzekerd dat hij het wel bij Anna thuis zou regelen had Anna ingestemd.

Het was al twaalf uur toen het stel naar huis ging. Thuis bij Anna aangekomen viel Piet op zijn knieën en zei tegen zijn aanstaande schoonvader: "Ja Girt, we zijn te laat maar het is mijn schuld en vraag daarom vergiffenis". Vader Girt kon bij dit aandoenlijk tafereel zijn lach niet houden en alles was vergeten.

Nadat Anna nog enkele jaren thuis op de Kattenbos in het huishouden had gewerkt,

Piet van Jan Heinen ploetert hier met zijn melkwagen door de modderige Zeegstraat omstreeks 1955.

Het jonge gezin van Piet van Herk en Anna Lauwers. Hun kinderen staande v.l.n.r: Frie, Geert en Peter. Zittend v.l.n.r: Joke, Simon en Sjan. Omstreeks 1961.

Het maken van Karel I-sigaren omstreeks 1975. We herkennen v.l.n.r.: Piet van Herk, Piet de Laat, Jan Gijbels, Sjef Wouters, Toon Vosters, Bert van Kee van Hoof en Gerrit van Jan Geukes.

omdat haar moeder ziek was geworden, zijn Anna en Piet op 19 november 1952 getrouwd. De bruiloft werd, zoals dat gebruikelijk was, met familie, buurt en kennissen in de ouderlijke boerderij van Anna gevierd. Het jonge paar is na hun trouwen gaan wonen in een van de drie aan elkaar liggende woningen van Maasse Jan in de Lensheuvel, gelegen tegenover de boerderij van Leijen. Maasse Jan was *ginne gemakkelijke*, ik weet nog heel goed dat hij tegen me te keer ging omdat ik sintels rond de put had gestrooid

toen het daar een en al modder was. Hij was bang dat er sintels in de put zouden vallen omdat de putringen niet goed aansloten. In de Lensheuvel zijn de oudste kinderen Peter en Sjan geboren. In 1955 kregen Piet en Anna van de gemeente een huurwoning aangeboden in de Zeegstraat. Hier zijn hun kinderen Geert, Frie, Joke en Simon geboren.

Zeegstraat

In de Zeegstraat hebben wij altijd heel *goeien aord* gehad. We hadden dan ook nooit behoefte om ergens anders op vakantie te gaan. "Thuis waren we het best op ons plak", vertelt Anna.

Onze Piet had altijd wel iets te doen.

Tuinieren was z'n lust en zijn leven en anders was het de EHBO wel waar hij zich voor inspande. "Onze Piet was in d'n hof de baas en binnenshuis had ik de broek aan", lacht Anna.

De Zeegstraat is lange tijd onverhard gebleven. Wanneer het wat langer geregend had was het daar een en al modder en plassen. Het was dan niet de Zeegstraat maar de Zeestraat. 'Ik zie nog melkboer Piet van Jan Heinen met zijn paard en wagen door de modder en de plassen ploeteren', herinnert Anna zich. Het kwam regelmatig voor dat de *kénder* al om 12 uur onder de modder uit

Piet van Herk en Anna Lauwers temidden van hun kinderen, aange-trouwden en kleinkinderen in 1982.

school thuis kwamen. 's Middags moesten ze dan weer schone kleren aan voor ze weer terug gingen. "Ja, in de Zeegstraat was het goed wonen", zucht Anna.

Onze *kortste geburen* waren de gezinnen van Jan Pronk, Toon Gevers, Janus Peys, Sjaak van d'n dikke Mutte, Jan van Toon Tuut en Stan van Luffelen.

Veel luxe hadden we daar in de beginjaren niet. Op zondagavond stookte onze Piet het fornuis en werd de was gekookt. Het fornuis werd aangemaakt met *mastebullekes die de kleinmannen mee onze Piet in de bossen gerôpt hadden*. 's Maandags werd de was gedaan met de *roefel*.

Als het een beetje weer was trokken we op zondag met het hele gezin naar de bossen, in de buurt van de Grote Cirkel. De *kénder* konden daar ravotten maar meestal gingen ze voetballen, dat deden ze het liefste.

Voetballen heeft onze Piet de *kleinmannen* vroeg geleerd en ze zijn daar altijd liefhebber van gebleven. Reusel kermis was elk jaar weer, de gelegenheid om met het hele huishouden op stap te gaan. Onze Piet kon daar heel erg van genieten. "*Fisten dat konden de mannen van Hollandse Sjo wel en de kénder hebben d'n oard nie naar vrimden*", lacht Anna.

Onze Piet is veel te vroeg, op 10 juli 1984 overleden, hij was pas 60 jaar. Onze 30-jarige bruiloft hebben we nog kunnen vieren, hij was toen al ziek. Elk jaar heb ik op 10 juli een heel slechte dag. Aan de *kénder* heb ik na het wegvallen van onze Piet veel steun gehad. Daar ben ik ze heel dankbaar voor. Enkele maanden geleden ben ik van de Zeegstraat naar een aanleunwoning aan de Korenbocht verhuisd. De *kénder* hadden er een heel feest van gemaakt. Zo hadden ze het verhuisbusje en het huis versierd. "Ja, ze zorgen goed voor mij", benadrukt Anna.

Oude dag

Naar de kinderen en familie ga ik altijd met de fiets. Ik moet wel, want te voet dat wil niet zo goed meer. Buurten dat doe ik graag, ik heb graag mensen om mij heen, *alleenzitten* is niks voor mij. Kienen is mijn grote hobby. Meestal ga ik wel 4 keer in de week kienen, 2 keer in de Kei en 2 keer in de Vrachtkar. Dikwijls ga ik dan samen met Rie van Gool-Vermeulen. Wij kunnen goed plezier maken

als we bij elkaar zijn.

Aan de Korenbocht heb ik het goed naar mijn zin, de *kénder* en de inmiddels 10 *kleinkénder* komen regelmatig op bezoek, ons Joke uit Hulsel komt zelfs elke dag. Met het Sinterklaasfeest in d'n Achterum vroeg d'n oude pastoor Schakenraad aan mij: "Zo, Anna heb je al iets aard in het huisje". Waarop ik tegen hem zei: "Ik denk dat ik in d'n hemel op aard terechtgekomen ben, hoe d'n echte hemel eruit ziet weet ik nog niet". "Nee, ik zou al niet meer terug willen naar de Zeegstraat", vertelt Anna.

Slot

Anna is iemand die graag omringd is door anderen. Buurten doet ze graag, ze heeft altijd een woordje klaar. Haar kinderen en familie betekenen heel veel voor haar. Bijna zestien jaar geleden is haar man Piet overleden. Tijdens het interview met mij blijkt hoe belangrijk haar man Piet is geweest. Met dankbaarheid vertelt ze wat hij en haar kinderen voor haar betekenen. Hoewel ze mede door haar fysieke gesteldheid niet meer zo goed *te been* is, is dat voor haar geen belemmering om met de fiets veelvuldig familie en bekenden te bezoeken. Anna laat op zijn Reusels gezegd de *kop niet hangen* en dat siert haar. Daarom stellen we met recht vast dat Anna van Prinsen Girt een echte Reuselse genoemd kan worden.

Anna van Herk-Lauwers toost samen met haar kinderen na haar verhuizing van de Zeegstraat naar de Korenbocht in 2000. Haar kinderen v.l.n.r.: Simon, Joke, Peter, Frie, Sjan en Geert.